

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่เปิดสอนวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญ ในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 650 คน โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 260 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ กลุ่มที่ 2 จำนวน 390 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาให้เหมาะสมกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อความแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 แบบประเมินองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีหาองค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) และนำองค์ประกอบที่มีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1 ไปใช้หมุนแกนออร์ทोगอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) เพื่อหาองค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาแล้วตั้งชื่อองค์ประกอบและสร้างโมเดลสมมติฐานองค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ขั้นที่ 2 ศึกษาและเปรียบเทียบระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ตามวัตถุประสงค์นี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

องค์ประกอบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 39 ตัวแปร ดังนี้

ก. องค์ประกอบที่ 1 ความรอบรู้แห่งตน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร ได้แก่ e48, e47, d42, e 49, e50, e46, e51, e43, d41, e52, e45 โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .711 - .547

ข. องค์ประกอบที่ 2 การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร ได้แก่ d33, d32, d37, d36,d31,d38, d39, c29, d35, c30, c26 โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .709 - .522

ค. องค์ประกอบที่ 3 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ c23, c22, c25, c24, c21, b15 โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .734 - .540

ง. องค์ประกอบที่ 4 แบบแผนความคิดอ่าน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ a2,a3,a7,a1,a5,a4 โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .735 - .530

จ. องค์ประกอบที่ 5 การคิดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ a10, b19, a9, b18, b20 โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .710 - .534

5.1.2 ผลการศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยสรุปผลดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่จังหวัดยะลา ส่วนกลุ่มตัวอย่างแยกตามขนาดของโรงเรียนมีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23, 38 และ 39 ตามลำดับ

2) ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลามีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลามีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ในด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มากที่สุด ($\bar{X} = 3.99$,

S.D. = .572) รองลงมาคือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .623) ด้านความรู้แห่งตน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .567) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .555) ส่วนระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .587) มีรายละเอียด 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้แห่งตน ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครู มีความคิดเห็น เกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีตะอาวน(ความสามัคคี) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความศรัทธา (เสียสละ) ให้กับทีมงานอยู่ในระดับมาก และบุคลากรมีการคิดที่เป็นระบบ เพื่อความสำเร็จของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยขององค์การแห่งการเรียนรู้มีน้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถคิดผสมผสานระหว่างนโยบายและแผนงานได้คืออยู่ในระดับมาก

2) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามแบบอย่างอิสลาม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทุกคนอิดลาศ (ทำโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน) อยู่ในระดับมาก และบุคลากรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วย รูปแบบการทำงานอะมะฮะฮะ (เป็นทีม) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยขององค์การแห่งการเรียนรู้มีน้อยที่สุด คือ วิสัยทัศน์ของโรงเรียนมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรและสังคม อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ สภาพการณ์ความหวังในอนาคตของบุคลากรทุกคน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก และวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเกิดจากผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดขึ้น อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยขององค์การแห่งการเรียนรู้มีน้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถแปลงวิสัยทัศน์มาสู่พันธกิจและแผนปฏิบัติจริงได้ อยู่ในระดับมาก

4) ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การเรียนรู้ทำให้บุคลากรเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผลงานที่ต้องการได้จริง อยู่ในระดับมาก และบุคลากรสามารถพัฒนาความสามารถให้ตรงตามศัทธิยะฮะดี คอยริยะฮะดี (บุคลิกภาพที่พึงประสงค์) ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยขององค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ บุคลากรได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรพร้อมใจกันที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนในทางที่ดีขึ้น และบุคลากรตระหนักดีว่าการมีทัศนคติและทำที่ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรอึดใจ (ตระหนัก) และให้ความสำคัญต่อตัมมียะฮะดี (การพัฒนาตนเอง) อยู่ในระดับมาก และบุคลากรมีระบบการคิดเชิงปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออกที่ชัดเจนบนพื้นฐานของความดักวา(ยำเกรง) อยู่ในระดับมาก มาก ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยขององค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ บุคลากรมีการบูรณาการวิถีอิสลามกับการปฏิบัติงานของตนใน รอบด้าน อยู่ในระดับมาก

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน

(1) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

(2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลาจำแนกตามระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

(3) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเกี่ยวกับเห็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา สูงกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 11 ปี และ ผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 20 ปี

(4) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา สูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา สามารถอภิปรายผลดังนี้

5.2.1 องค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 39 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบบแผนความคิดอ่าน และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา และสอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษา คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวความคิดของ Peter M. Senge โดยพิจารณา 5 ด้าน คือ 1) ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) 2) แบบแผนความคิดอ่าน (Mental Model) 3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Building Shared Vision) 4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) 5) การคิดเชิงระบบหรือการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายองค์ประกอบ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ สอดคล้องกับองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวความคิดของ Peter M. Senge ดังนั้นจากผลการวิจัยดังกล่าวจะนำเสนอรายละเอียดของการอภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

5.2.1.1 องค์ประกอบด้านความรู้แห่งตน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้แห่งตนเป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ บุคลากรสามารถคิดผสมผสานระหว่างนโยบายและแผนงานได้ดี บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน จัดลำดับความสำคัญอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบรายละเอียดได้ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความถี่อัสยะฮุ (เสียสละ) ให้กับทีมงาน บุคลากรปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบงานของโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลงไป บุคลากรสามารถแปลงความคิดสู่แผนปฏิบัติการได้จริง การกระจายความรับผิดชอบในการทำงานมีความมูรนะฮุ (ยึดหยุ่น) สามารถปรับเปลี่ยนและช่วยเหลือกันได้ บุคลากรมีการคิดที่เป็นระบบเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีตะอาวุน (ความสามัคคี) โรงเรียนสนับสนุนการเรียนรู้ที่ใช้ระบบที่ทันสมัยผสมผสานการเรียนรู้และการทำงานให้เป็นกระบวนการเดียวกัน โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน แสดงขอบข่ายและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ตัวแปรเหล่านี้บ่งชี้ถึงความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ด้านความรู้แห่งตนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์การที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

5.2.1.2 องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมของบุคลากรเป็นการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติอย่างเป็นอู่วะฮูอิสลามียะฮุ (พี่น้องกัน) บุคลากรมีความเต็มใจช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานทุกคนอิดลาศ (โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน) บุคลากรอฮฺดีตาม (ตระหนัก) ถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติจริงตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของตน บุคลากรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามแบบอย่างอิสลาม บุคลากรมีการสนทนาและชูรอ (ประชุมปรึกษาหารือ) อย่างสม่ำเสมอช่วยพัฒนาความสัมพันธ์และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บุคลากรได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานหรือโครงการต่าง ๆ ด้วย รูปแบบการทำงานอู่มาอะฮฺ (เป็นทีม) บุคลากรเป็นผู้ที่มีใจกว้างสะอะดิสศูฎูร (ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) บุคลากรคิดมะฮฺ (อุทิศตน) เพื่อการทำงานให้บรรลุตาม ยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ผู้บริหารและบุคลากรทำงานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้และแก้ปัญหา ร่วมกัน วิสัยทัศน์ของโรงเรียนมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ในองค์การและสังคม บุคลากรมีจิตสำนึกและมัสอูดียะฮฺ (ความรับผิดชอบ) ต่อสังคมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์การที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย และครูจะต้องประสาน

และร่วมมือกันเพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและตามที่วางไว้

5.2.1.3 องค์ประกอบด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ บุคลากรสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของตนกับวิสัยทัศน์ของ โรงเรียนได้,บุคลากรสามารถแปลงวิสัยทัศน์มาสู่พันธกิจและแผนปฏิบัติจริงได้ บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ตามบริบทและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม,วิสัยทัศน์ของโรงเรียนเกิดจากผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดขึ้น ,สภาพการณ์ความหวังในอนาคต ของบุคลากรทุกคน,บุคลากรสามารถคิดเชื่อมโยงความคิดได้หลากหลายมุมมอง ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา

5.2.1.4 องค์ประกอบด้านแบบแผนความคิดอ่าน ผลการวิจัยพบว่า แบบแผนความคิดอ่าน เป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สม่่าเสมอ การเรียนรู้ทำให้บุคลากรเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผลงานที่ต้องการได้จริง บุคลากรได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้ บุคลากรมีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ บุคลากรสามารถพัฒนาความสามารถให้ตรงตามศัคชียะสุ คอยริยะสุ (บุคลิกภาพที่พึง ประสงค์) ของโรงเรียน บุคลากรกำหนดแนวทาง วิธีการพัฒนา และปรับปรุงการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยตนเอง

5.2.1.5 องค์ประกอบด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า การคิดอย่างเป็นระบบ เป็นองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มีตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ซึ่งเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน ได้แก่ บุคลากรพร้อมใจกันที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนในทางที่ดีขึ้น บุคลากรตระหนักดีว่าการมีทัศนคติและทำที่ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน, บุคลากรอิสติ माम (ตระหนัก) ดีและให้ความสำคัญต่อตัมมียะสุ (การพัฒนาตนเอง) บุคลากรมีการบูรณาการวิถีอิสลามกับการปฏิบัติงานของตนใน รอบด้าน, บุคลากรมีระบบการคิดเชิงปัจจัยนำเข้า กระบวนการและปัจจัยนำออกที่ชัดเจนบนพื้นฐานของความตักวา(ยำเกรง)

5.2.2 ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ อภิปรายผลได้นี้

5.2.2.1 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านความรอบรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ส่วนระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีการบริหารจัดการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ บุคลากรและครูมีความรู้ทักษะ และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ สามารถเพิ่มพูนศักยภาพของตนเอง เปิดใจกว้าง ยอมรับความรู้ใหม่ๆ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เกิดกระบวนการทัศน์และระบบการทำงานใหม่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกฝนพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคนและองค์การ ยึดหลักการมีส่วนร่วม ทำงานร่วมกันเป็นทีม จัดระบบเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามัคคี อุทิศสละในการเรียนรู้และการปฏิบัติหน้าที่ เน้นให้สมาชิกในทีมมีการสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อสร้างสรรค์อนาคตให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การและมีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ตลอดจนปฏิบัติงานให้บรรลุถึงความสำเร็จ ทั้งส่วนตัวและองค์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่ได้จากประสบการณ์การเรียนรู้ การมององค์การอย่างเป็นองค์รวม มองเห็นภาพรวมของงานที่ปฏิบัติอยู่มีความเข้าใจชัดเจนถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และนำมาบูรณาการเป็นองค์รวมขององค์การซึ่งสอดคล้องกับ วีระวุธ มาณะศิรินันท์ (2545 : 24) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตน โรงเรียนต้องมีผู้บริหารแบบใหม่ เป็นผู้บริหารที่มองงานอย่างเป็นระบบ มีภาพใหญ่ของงานที่มองเห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเป็นระบบผู้บริหารต้องเป็นผู้สามารถสร้างพลังขับเคลื่อนร่วมกันไปสู่ภาพความสำเร็จขั้นสูงสุดตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนทำงานเพื่อความเป็นเลิศได้ทุกคน จนในที่สุดผู้ร่วมงานทุกคนเห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในระดับที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุสาห์ เจียมจันทร์ (2549) ที่ศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี

เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิมมณี เชาวลิต (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การเป็นองค์กร
 แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช
 เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ยารอ หะมะ
 (2554) ที่ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ณัฐกฤษ ชื่นชนะ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษา
 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก
 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ณรงค์
 หล้าวงศา (2548) ที่ศึกษาเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ภัทรพร ไหลไพบูลย์ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง องค์กร
 แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพานทองสภานุปลัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
 ประวิทย์ อินทวิชัย (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
 กลุ่มสหวิทยาเขตพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
 สุทธภา อัครเจษฎากร (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพนัส
 พิตยาคาร อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พรทิวา
 วันดา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี
 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ใน
 ระดับมาก และเมื่อผู้วิจัยได้พิจารณารายละเอียดของแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

(1) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา
 ด้านความรอบรู้แห่งตน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีตะอาวน
 (ความสามัคคี) มากที่สุด ส่วนข้อที่มีระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ น้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถคิด
 ผสมผสานระหว่างนโยบายและแผนงานได้ดี ความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) นั้นจะต้อง
 อาศัยวิสัยทัศน์ส่วนตัวที่ชัดเจน เกี่ยวกับอนาคตที่ตนเองคาดหวังไว้ พร้อมทั้งมีแรงมุ่งมั่นสร้างสรรค์
 ใฝ่ดีต่อการที่จะลงมือทำ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ส่วนตัวนั้น โดยต้องพยายามหลีกเลี่ยงแรงใจต่ำไว้
 เสมอ ๆ นอกจากนี้แล้ว ก็จะต้องมีการใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจ ตลอดจนมีการใช้จิตใต้

สำนึกในการทำงานได้อย่าง ซานีซ่านาญอย่างที่สุด (วีรุช มาอะศิริรานนท์, 2545 : 125) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเน้นหนักในเรื่องของ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี แต่ยังขาดความรู้ในการจัดทำแผนงาน

(2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา บุคลากรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามแบบอย่างอิสลาม มากที่สุด ส่วนข้อที่มีระดับขององค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ ทัศนคติของโรงเรียนมุ่งสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ในองค์การและสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควอร์ต และเรย์โนลด์ (Marquardt & Reynold, 1994) ที่กล่าวว่าการทำงานเป็นทีมจะส่งเสริมความร่วมมือ สร้างการแข่งขัน และสร้างพลังร่วม (Synergy) เครือข่ายทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายในทีมและระหว่างทีมกับบุคคลภายนอกทีม สร้างพากรต่างๆ ทั้งภายในทีมและระหว่างทีมกับบุคคลภายนอกทีม สร้างพันธมิตรในการดำเนินธุรกิจให้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ยืดหยุ่นขึ้นและฉลาดขึ้น เช่นเก้ (Synge, 1990 : 105 – 108) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้เป็นทีม โดยเน้นการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งทุกคนในทีมงานจะต้องเข้าในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและเมื่อปฏิบัติงานร่วมกันไม่ว่าจะสำเร็จหรือผิดพลาด ทุกคนย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมนี้ จะอยู่ในการจัดโครงสร้างหน้าที่ขององค์การให้มีลำดับขั้นตอนของการทำงานกระบวนการเรียนรู้เป็นทีม มีแนวปฏิบัติที่วินัยเพื่อสร้างการเรียนรู้ของทีม คือการพูดคุย และการอภิปราย เนื่องจากการอภิปรายเป็นการวิเคราะห์และแยกส่วนประเด็นที่สนใจร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กลุ่มยอมรับแนวคิดและมุมมองที่ตนเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมมณี เชาวลิต (2554) ที่ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดหลักคำสอนของอิสลามอิสลามจำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันสามัคคี ช่วยเหลือกัน พึ่งพาและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานเปิดใจกว้างพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือ เสนอสิ่งดีๆ ให้ผู้อื่นได้เสมอ

(3) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพการณ์ความหวังในอนาคต ของบุคลากรทุกคน มากที่สุด ส่วนข้อที่มีระดับขององค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือ บุคลากรสามารถแปลงวิสัยทัศน์มาสู่พันธกิจและแผนปฏิบัติจริงได้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง วิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนปฏิบัติ ดังนั้นผู้บริหารต้องกระตุ้นผู้ร่วมงานให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และร่วมแสดงความคิดเห็น

ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน และทำให้บุคลากรผู้ร่วมงานรู้สึกมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ วรนุช แสงนิมนวล (2545 : 17) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของวิสัยทัศน์ต้องสร้างศรัทธาให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง (เพื่อการประสานพลัง) ดังได้กล่าวแล้วว่า วิสัยทัศน์เป็นเรื่องของการคาดการณ์และวิสัยทัศน์ที่สมบูรณ์ต้องมีการ Take Action ซึ่งถ้าวิสัยทัศน์ นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ไม่ว่าจะในระดับกลุ่ม องค์กร สังคม ประเทศชาติ จนถึงระดับ นานาชาติก็ตาม การประสานพลังย่อมมีส่วนอย่างยิ่งที่จะทำให้การกระทำนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จ และพลังนั้นควรเกิดจากศรัทธา เพราะพลังศรัทธาจะส่งผลต่อความสามัคคีมากกว่าพลังใด ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สักดา มัชปาโต (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมอยู่ในระดับมาก

(4) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านแบบแผนความคิดอ่าน โดยภาพรวมพบว่า มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมสม่ำเสมอมากที่สุด ส่วนข้อที่มีระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้บุคลากรศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ และนำความรู้มาพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 382) ได้กล่าวถึงแบบแผนความคิดอ่าน (Mental Model) ไว้ว่า คือ รูปแบบทางความคิดที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แบบจำลองความคิดเริ่มต้นขึ้นด้วยการมองภาพของตนเอง ก่อน คือการพยายามที่จะค้นหาตัวเองและนำมาพิจารณา รวมทั้งความสามารถที่จะรักษาสภาพการ เรียนรู้และสร้างสมดุลระหว่างสิ่งที่กำลังค้นหา โดยใช้ความคิด วิจัยญาณที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล เพื่อประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป วิโรจน์ สารรัตน์ (2542 , หน้า 187) ที่กล่าวว่า ครูต้องทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม ครูจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธภา อัครเจษฎากร (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร อำเภอพนัสสนิม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านแบบแผนความคิดอ่านอยู่ในระดับมาก

(5) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมพบว่า มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า บุคลากรพร้อมใจกันที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนในทางที่ดีขึ้น และบุคลากรตระหนักดีว่าการมีทัศนคติ และท่าทีที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน มากที่สุดเท่ากัน ส่วนข้อที่มีระดับ องค์การแห่งการเรียนรู้ต่ำที่สุดคือ บุคลากรมีการบูรณาการวิถีอิสลามกับการปฏิบัติงานของตน ในรอบด้าน โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมและโครงการที่มีการบูรณาการวิถีอิสลามให้กับ บุคลากร พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต(2552 : 367) ได้กล่าวถึง การคิดเชิงระบบหรือการคิดอย่างเป็น ระบบ (System Thinking) เป็นกรอบแนวความคิด เป็นองค์ความรู้และเครื่องมือที่ได้รับการ พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้พิจารณาแบบแผนองค์รวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยให้ค้นหาวิธีการ เปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิผล และศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 382) ได้กล่าวถึง การคิดเชิง ระบบหรือการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) ว่าเป็นหลักขององค์การแห่งการเรียนรู้ที่มี ความสำคัญมากที่สุด โดยระบบ คือ ส่วนย่อยที่เกี่ยวข้องกันในส่วนใหญ่ จะสะท้อนให้เห็น ความสัมพันธ์ของส่วนย่อยที่มีผลต่อส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องของความคิดที่เป็นระบบ เนื่องจากองค์การในปัจจุบันจะมีลักษณะการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่มีขอบเขตการดำเนินงานที่ ชัดเจน การที่จะพิจารณาข้อมูลเพียงส่วนเดียวของระบบอาจทำให้ผู้พิจารณามองไม่เห็นภาพรวม ซึ่ง จะทำให้มองปัญหาไม่ออกหรือแก้ปัญหาคิดไม่สมบูรณ์ โดยจะต้องสามารถมองภาพรวมของ องค์การว่าเป็นระบบ ๆ หนึ่ง จึงจะทำให้้องค์การพัฒนาไปได้ การคิดและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ต้องการการปฏิบัติและการยอมรับอย่างต่อเนื่อง และการมูหาซาบะฮะ (ตรวจสอบ) ซ้ำ ในสาระ ของความเป็นจริง รวมทั้งการบูรณาการแนวคิด ความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงสังเคราะห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิวา วันตา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการเปรียบเทียบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดยะลา จำแนกตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของ โรงเรียน

5.2.3.1 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด ยะลา จำแนกตามตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร มีการบริหารจัดการองค์การหัวหน้าฝ่ายและ ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานในองค์การต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2548 : 11) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ว่าองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องสร้างขึ้น เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำในการจัดหาหรือแสวงหาโอกาสเพื่อให้การเรียนรู้ใหม่ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยความเชื่อที่ว่าองค์การที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเติบโตและพัฒนาต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรซึ่งสมาชิกได้พัฒนาขีดความสามารถเพื่อการสร้างสรรค์งานเป็นที่ซึ่งแนวคิดแปลกๆใหม่ๆ ได้รับการกระตุ้นให้แสดงออก เป็นที่ซึ่งองค์การเองได้มีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหาและนวัตกรรมใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นเรื่องของการไม่เคยอึดตัวเป็นองค์กรที่ตระหนักที่จะแสวงหาความเป็นไปได้และโอกาสใหม่ๆ เพื่อความเติบโตก้าวหน้าขององค์การ

การรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ สมาชิกแต่ละคนจะกลายเป็นทรัพยากรความรู้ (Resource of knowledge) สำหรับบุคคลอื่นในองค์การเองก็จะเป็นตัวประสานกระบวนการคิดและการเรียนรู้ การทำงานของบุคคลและใช้ทุกสิ่งจากการทำงานเป็นฐานความรู้ที่สำคัญ ประกอบกับการใช้กลยุทธ์การแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การจึงต้องปรับรูปแบบและวิธีจากแบบดั้งเดิมคือจากการฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานเป็นครั้งคราวหรือการส่งบุคลากร ไปศึกษาเพิ่มเติมเป็นราย ๆ กลายเป็นการเรียนรู้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง และเนื้อหาของ การเรียนรู้ไม่เน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบเท่านั้นแต่ยังต้องเรียนรู้ข้ามสายงาน เรียนรู้เรื่องภายในองค์การเรียนรู้ภาวะแท้จริงภายนอกองค์การเรียนรู้แนวโน้มและโอกาสเรียนรู้วิธีการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผล การตระหนักในความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้จึงเป็น ฐานความคิดที่สำคัญสำหรับทุกคนในองค์การที่จะยึดถือเป็นกลยุทธ์ ของการพัฒนา ทรัพยากร มนุษย์สืบไป (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2543 : 272-273) จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครูมีความสำคัญต่อองค์การเหมือนกันจึงมีความคิดเห็นต่อความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธภา อัครเกษฎากร (2554) ได้ ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 18 พบว่า เปรียบเทียบจำแนก ตามตำแหน่งผู้บริหารกับครูผู้สอน มีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยรวมแตกต่างกันเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันจำนวน 1 ด้าน คือด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

5.2.3.2 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด ยะลาจำแนกตามระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอน ส่วนใหญ่สำเร็จ

การศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษา และในปัจจุบันข้อมูล ข่าวสารมีความสะดวก สามารถเอาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจได้ง่าย มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองและองค์กรให้มีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา การบริหารงานมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน รวมทั้งมีการพัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายและครูผู้สอน แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ เพชรศรี (2542) ได้ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพฯ พบว่า พนักงานโรงพยาบาลกรุงเทพฯ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ จัฒพล (2545) พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีต่อศักยภาพของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพร ไหลไพบูลย์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพานทองสภานูปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า เปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอยู่ในระดับน้อย

5.2.3.3 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเห็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา สูงกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 11 ปี และ ผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 20 ปี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้เป็นการตีความสารสนเทศของผู้รับสาร บุคคลจะตีความข่าวสารแตกต่างกันแม้จะเป็นเรื่องราวเดียวกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในปัจจุบันเป็นยุคที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารในการแสวงหาความรู้ เพื่อความอยู่รอดขององค์กร ไม่ว่าบุคคลจะมีประสบการณ์มากหรือน้อยสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารและปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างรวดเร็ว การสร้างกระบวนการในการรับรู้ ความเข้าใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและปฏิบัติงานจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิภา วันดา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธภา อัครเจษฎากร (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็น

องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า เปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5.2.3.4 องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา สูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่าการบริหารงานของโรงเรียนในขนาดที่ต่างกันมีการจัดระเบียบแบบแผน โครงสร้างที่แตกต่างกัน ด้วยความพร้อมที่แตกต่างกันทั้งด้าน งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ จะเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนต่างขนาดกันมีลักษณะการทำงานของบุคลากร ตลอดจนจนถึงการจัดระบบการบริหารการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารงาน เพราะขนาดของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดจำนวนนักเรียนและจำนวนบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้โครงสร้างและปริมาณงานของโรงเรียนต่างกัน ซึ่งโครงสร้างและปริมาณงานที่ต่างกันนี้จะมีผลต่อการดำเนินงานต่างกันไป ทั้งด้าน งบประมาณ บุคลากร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ สิ่งเหล่านี้ทำให้คุณภาพของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเท่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้ขาดแคลนทรัพยากรในการพัฒนา งบประมาณไม่เพียงพอที่จะสามารถจ้างบุคลากรในการทำงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างซับซ้อนกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอาจทำให้การบริหารงานไม่ทั่วถึงบุคลากรอาจไม่สามารถเข้าถึงผู้บริหารได้ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถทราบและเข้าถึงปัญหาได้ โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนบุคลากรในปริมาณที่สามารถคล่องตัวในการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดกลางสามารถให้บุคลากรระดมสมองเพื่อเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนางานได้อย่างทั่วถึง (ชวินท์ ชัมมนันท์กุล, 2540 : 58) ครูผู้สอนได้รับการส่งเสริมพัฒนาอยู่เป็นประจำ ดำเนินการนำปัจจัยที่มีอยู่มาร่วมกันดำเนินงานอย่างเป็นระบบเชื่อมต่อกันให้ปรากฏผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้ สอดคล้องกับงานวิจัย

พิมมณี เชาวลิต (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า แตกต่างกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุสาห์ เจียมจันทร์ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 เปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกาญจน์ จิระสาคร (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรนคร พบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ อินทวิชัย (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 เปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกฤษ์ ชื่นชนะ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก เปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิภา วันดา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า องค์กรประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา มี 5 องค์กรประกอบ ด้านความรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบบแผนความคิดอ่าน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ จากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ ดังนี้

(1) จากผลการศึกษาระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านความรู้แห่งตน พบว่า ข้อที่โรงเรียนมีระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถคิดผสมผสานระหว่างนโยบายและแผนงานได้ดี ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรมีความรู้ความเข้าใจการจัดระบบงานให้สอดคล้องกับแผนงาน นโยบายและพัฒนางานในการจัดทำแผนงานให้มากขึ้น

(2) จากผลการศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม พบว่า ข้อที่โรงเรียนมีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ ทัศนคติของโรงเรียนมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น ในองค์การและสังคม ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรสร้างทัศนคติที่มุ่งไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงในองค์การและสังคม ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบัน

(3) จากผลการศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการสร้างทัศนคติร่วม พบว่า ข้อที่โรงเรียนมีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรสามารถแปลงทัศนคติมาสู่พันธกิจและแผนปฏิบัติจริงได้ ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทัศนคติพันธกิจ และแผนปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติ ผู้บริหารต้องกระตุ้นบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และร่วมแสดงความคิดเห็นตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน และทำให้บุคลากรผู้ร่วมงานรู้สึกมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

(4) จากผลการศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านแบบแผนความคิดอ่าน พบว่า ข้อที่โรงเรียนมีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรได้รับการกระตุ้นและเสริมแรงจูงใจเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรมีการเสริมแรงจูงใจและกระตุ้นบุคลากรของโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้มากขึ้น

(5) จากผลการศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า ข้อที่โรงเรียนมีระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ที่น้อยที่สุด คือ บุคลากรมีการบูรณาการวิถีอิสลามกับการปฏิบัติงานของตนในรอบด้าน ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควรมีการส่งเสริมการบูรณาการวิถีอิสลามในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- (1) ควรมีการวิเคราะห์ห้องประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (2) ควรศึกษาองค์ประกอบขององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าม้องค์ประกอบเหมือนกันหรือไม่
- (3) ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Prince of Songkla University
Pattani Campus